

PRO KONZERVÁTORY-RESTAURÁTORY FORUM FOR CONSERVATORS-RESTORERS

2023 / Vol. XIII / No. 2
Peer-reviewed open access journal

Chief editor: Ing. Alena Selucká
Editors: Mgr. Pavla Stöhrová, Mgr. Jana Fricová

Editorial Board:

Ing. Ivo Štěpánek (Head of Editorial Board)
doc. Dr. Ing. Michal Ďurovič
akad. mal. Igor Fogaš
Ing. Pavel Jirásek
Ing. Jan Josef
doc. akad. soch. Petr Kuthan
prof. RNDr. Jiří Příhoda, CSc.
Ing. Radka Šefců
Mgr. Pavla Stöhrová (Secretary)

Open access since 2019 available for free
on <https://mck.technicalmuseum.cz/casopis-fkr/>
The journal is indexed and abstracted in EBSCO.

Published by:

Technické muzeum v Brně
Purkyňova 105, 612 00 Brno, Czech Republic

Contact for communication:

fricova@tmbrno.cz / stohrova@tmbrno.cz / selucka@tmbrno.cz

© Technické muzeum v Brně, 2023
ISSN (Online) 2571-4384
ISSN (Print) 1805-0050

NÁZVOSLOVÍ INKRUSTAČNÍCH TECHNIK – NĚKOLIK POZNÁMEK

Bohumil Planka

Individuální člen AMG

Ing. Bohumil Planka, CSc., je individuálním členem AMG a Komise konzervátorů-restaurátorů, Pracovní skupina kovy, specializuje se na problematiku militarií, zejména Evropy a Asie, včetně Japonska; publikuje doma i v zahraničí. (nihonto@volny.cz)

Příspěvek otevírá diskusi k návrhu českého názvosloví inkrustračních technik používaných pro výzdobu zejména kovových artefaktů. Autor předkládá rozdělení postupů na inkrustaci s výplní za studena (například plátování a tauzie) a za tepla (smalt, niello apod.) s terminologickým výkladem jednotlivých pojmů. Pro úplnost je uveden rovněž přehled inkrustračních technik na dřevě, jako je Chebská intarzie, anebo vylévání rukojetí nožů roztaveným cínem.

Klíčová slova: inkrustace, tauzie, umělecké řemeslo, terminologie

ENCRUSTATION TECHNOLOGY – SOME NOTICES OF THE TERMINOLOGY

This paper opens up for discussion a proposal of czech terminology of encrustation techniques mainly used for decorating metal artifacts. The author presents a division of different cold encrustation procedures (inlaying, riveting) and hot encrustation procedures (enamel, niello) and offers terminological explanation of each term. To be complete techniques of wood encrustation are also listed such as Cheb intarsia or hot tin inlaying of knife handles.

Keywords: encrustation, inlaying, artistic craftsmanship, terminology

V časopise *Forum pro konzervátory-restaurátory*, 2022 / Vol. XII / No. 1, je uveden příspěvek Patricka Bárty: *Inkrustace kovové spodiny jiným kovem za horka jako nově identifikovaná výzdobná technika historických artefaktů evropského kulturního dědictví*.

V článku jsou podrobně specifikovány identifikační znaky jedné ze zdobných technik „inkrustace kovem za horka“ a také popsán její konkrétní technologický postup, spočívající v pokrytí výzdobného dekoru v zahlobeninách kovové spodiny směsí pilin inkrustračního kovu a tavidla, s následným roztavením směsi.

Tento postup autor také prakticky vyzkoušel, což dokládá názornými obrázky. Shromáždil i výčet historických předmětů raného a vrcholného středověku se zdobnou technikou inkrustace kovem za horka, nalezených na našem území.

Pro úplnost je vhodné poznamenat, že existují i jiné technologické postupy inkrustace kovem za horka, nejen na kovové spodině, viz text dále.

Autor dále uvádí i další historické zdobné techniky inkrustace, tauzie a plátování, jako „aplikaci kovu na kovovou spodinu za studena“, a vysvětluje princip jejich zhotovení.

V diskusi pak autor porovnává techniku inkrustace kovem za tepla a techniku tauzie z hlediska pracnosti, časové náročnosti a ekonomičnosti. Také se zamýšlí nad širšími konsekvencemi tématu. Nakonec předkládá svůj návrh českého názvosloví historických inkrustračních technik.

Je dostatečně známo, že vedle zdobných technik na kovové spodině se na historických artefaktech hojně vyskytují zdobné techniky i na spodině nekovové, anorganické i organické, zejména na dřevě. A to jak technologicky „za studena“, tak i „za horka“.

Na nezbytnost komplexního vnímání historických předmětů, zejména restaurátorem, dlouhodobě upozorňuje Jiří Matoušek.¹ Zejména u zbraní chladných i střelných (včetně jejich příslušenství) považuje rozdělování restaurátorství na specializace kovy – dřevo – další organické a neorganické materiály za velmi škodlivé, především pro památku samotnou, přestože v době vzniku artefaktu na jednotlivých dílech či na jejich výzdobě zpravidla pracovalo vícero specializovaných řemeslníků.

Práce historických pažbařů a marketeristů zahrnovaly zdobné techniky plastickou a plochou řezbou, inkrustací kovy, kostí, perletí a tautií drátkem či aplikami ze stříbra, mosazi, železa i cínu, i další techniky, a to vše zejména na dřevě.²

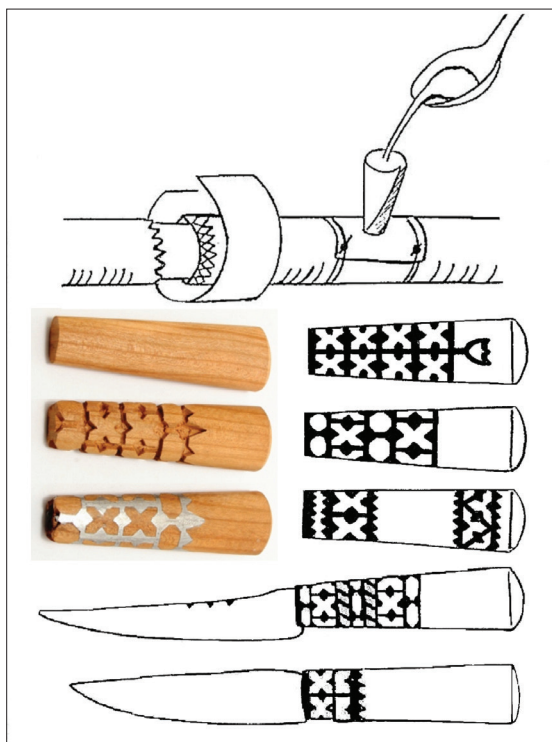
Do dnešní doby se dochovalo zdobné vylévání rukojetí bačovských nožů a rukojetí bičů cínem. Slovenský národní nůž (bačovský nůž) je vyráběn a používán od konce 18. století, poněkud v oblasti Hornej Nitry, Gemera a Turca. Některé známé originály jsou až 400 let staré. Technika vylévání zdobného motivu do široké drážky v dřevěné spodině roztaveným kovem se na Slovensko dostala pravděpodobně s kolonizací pastevců, přicházejících z jihovýchodní Evropy v 16. století. Je známá rovněž z Ukrajiny, Polska, Rumunska a Maďarska. Na Slovensku ji od pastevců převzalo domácí obyvatelstvo, které ji uplatňovalo na širší okruh předmětů, než na jakých se původně vyskytovala. Z pas-teveckých holí a nožů přešla i na přeslice, biče a dudy.³

K autorovu návrhu českého názvosloví lze v rámci širší diskuze připojit několik poznámek či otázek zejména v těchto pasážích (označených 1 až 4):

1. „Termín inkrustace by mohl být zastřešujícím termínem pro všechny známé inkruštní techniky kovových předmětů a byl by používán především v případě nejistoty konkrétní použité varianty.“

Ad 1. Autor používá v textu svého článku poměrně volnou definici (známou od dob Stambolova v oboru kovy): „Zdobení kovových předmětů inkrustací, tj. pokrytím povrchu či jeho části jiným, barevně odlišným materiálem“.

Barevně odlišným materiálem, například pigmentovým lakem, lze kovový předmět pokrýt také, jde v takovém případě o inkrustaci? A v případě zdobení nekovových předmětů (například dřeva) se nejedná o inkrustaci?

Obr. 1 Vylévání rukojeti nože roztaveným cínem [Látka, 1996], archiv autora / *Knife handle encrustation by tin, author's archive*

Obr. 2 Nůž s cínovou výzdobou rukojeti, archiv autora / *Knife handle encrustation by tin, author's archive*

Dále není zcela jednoznačné, co autor míní souslovím „inkruštní techniky kovových předmětů“. Hovoří o technikách inkrustace kovem anebo o inkrustaci na kovových předmětech?

Naproti tomu J. Matoušek [2014] pracuje s odlišnou definicí: „inkrustace je vykládání kostí, rohovinou, perletí a dalšími materiály. Jednotlivé prvky kompozice jsou vyřezány a vypilovány z masivního materiálu a vkládány do vyhloubených lůžek ve dřevě.“⁴

Pro srovnání Matouškova definice tautie zní: „tautie je vkládání kovových drátků a plechů do předřezaných drážek ve dřevě či kovu. Častěji se používá výraz tauširování, inlay.“

V publikaci *Konzervování a restaurování kovů* je termín „inkrustace (tautie, tauširování) vkládání kovu jiné barvy do základního materiálu, kterým je rovněž kov“, zařazen do kapitoly 7.5, mezi zlatnické a stříbrnické techniky.⁵ Tento popis evidentně vychází ze Stambolova⁶ a termíny inkrustace a tautie pojímá jako synonyma.

2. „Další dělení inkruštních technik by bylo s použitím technologického hlediska na inkrustaci za studena a za horka.“

Ad 2. Pokud je inkrustace vnímána jako výchozí odborný termín, je autorem navrhované dělení logické.

3. „Termín inkrustace za studena by zahrnoval konkrétní techniky tautií a plátování.“

Ad 3. S ohledem na lišící se definice, uvedené k bodu ad.1, bude možné v diskuzi o tomto bodu pokračovat po vyjasnění (sjednocení názorů).

4. „Termín inkrustace za horka by zahrnoval inkrustaci smalty (všechny typy), zde diskutovanou inkrustaci jiným kovem za horka, kovářskou inkrustaci, stříbrnickou techniku niello a žárové pokovování (cínování, stříbření, zlacení).“

Ad 4. Z kontextu předmětného článku vyplývá, že autor definuje termín „inkrustace jiným kovem za horka“ jako „zalití dekoru připraveného rytím či ražením roztaveným kovem s nižší teplotou tání, než má spodina, nejčastěji slitinami mědi či cínu“. S ohledem na lišící se definice, uvedené k bodu ad.1, bude možné v diskuzi k bodu 4. pokračovat po vyjasnění (sjednocení názorů).

Odborné termíny inkrustace, inkrustace za tepla a inkrustace za studena jsou rozpracovány v památkovém postupu *Uměleckořemeslné techniky zlatnictví* [2022].⁷

DISKUZE

S ohledem na výše uvedené se otevírá otázka: jak přistoupit k předmětným definicím komplexně? Zda se nepokusit o koordinovaný přístup tak, aby se dále neprohlubovaly názvoslovné rozpory mezi jednotlivými obory. Přínejmenším mezi kovy a dřevem.

Definice inkrustace a tautie podle J. Matouška [2014]⁸ představují komplexní přístup a vystihují rozmanitost historických zdobných technik na zbraních v širokém spektru materiálů, jak je v průběhu své více než šedesátileté restaurátorské praxe poznal a prostudoval na více než pěti tisících historických předmětů ze státních i privátních sbírek tuzemských i zahraničních. Svá poznání verifikoval při tisíci zkouškách, ověřování a pokusů. Je to snad poslední restaurátor s takto širokým, vpravdě renesančním záběrem, nejen v historických zdobných technikách.

Termín „za horka“ lze nahradit přesnějším termínem „za tepla“. Horko je pocit člověka, jak vnímá okolní teplotu, či teplotu svého těla. Teplo je termodynamická veličina vyjadřující míru změny vnitřní energie v materiálu. Teplota je charakteristika tepelného stavu hmoty. Teplo a teplota jsou fyzikální veličiny, dají se exaktně měřit a v řemeslných technikách mají své historické místo.

Termín „za studena“ patří rovněž do oblasti lidských pocitů a je na diskuzi, zda jej pro účely definice inkrustace ponechat.

Čistě technicky vzato by bylo správné použít termíny „inkrustace za nízké teploty“ a „inkrustace za vysoké teploty“.

Po konzultaci s J. Matouškem (z ledna 2023) podávám ke zvážení následující definice odborných pojmenování historických zdobných technik, zejména (ale nejen) na kovech a na dřevu a také návrh na jejich třídění. Další návrhy a stanoviska odborné veřejnosti jsou vítána. K jejich prodiskutování by mohl posloužit například on-line seminář.

DEFINICE HISTORICKÝCH ZDOBNÝCH TECHNIK, ZEJMÉNA NA KOVECH A NA DŘEVU

Inkrustace (narušení, vniknutí do povrchu – krusty) je zdobná technika ataku do inherence povrchu (povrchové vrstvy) materiálu spodiny (předmětu). Lze ji dělit na dvě skupiny o názvech: inkrustace „prostá“ a inkrustace „s výplní“.

Inkrustace prostá je inkrustace bez přidání materiálu do spodiny.

Inkrustace s výplní je inkrustace s přidáním materiálu do spodiny. Lze ji dělit na dvě podskupiny o názvech: inkrustace s výplní „za studena (za nízké teploty)“ a inkrustace s výplní „za tepla (za vysoké teploty)“.

Inkrustace s výplní za studena (za nízké teploty) je zdobná technika prováděná za pokojové teploty na předmětu i materiálu k inkrustaci použitému.

Inkrustace s výplní za tepla (za vysoké teploty) je zdobná technika prováděná za teploty zpravidla mnohem vyšší, než je teplota pokojová. Lze ji dělit na dvě podskupiny o názvech: „inkrustace za tepla do studené spodiny (do spodiny s nízkou teplotou)“ a „inkrustace za tepla do teplé spodiny (do spodiny s vysokou teplotou)“.

Inkrustace s výplní za tepla (za vysoké teploty) do studené spodiny (do spodiny s nízkou teplotou) je zdobná technika prováděná zpravidla litím roztaveného materiálu (obvykle kovu) do studené spodiny.

Inkrustace s výplní za tepla (vysoké teploty) do teplé spodiny (do spodiny s vysokou teplotou) je zdobná technika při níž mají vysokou teplotu (zpravidla stejnou) oba materiály současně.

Inkrustace s výplní ve dřevě (za studena i za tepla) je zdobná technika, při níž se obrazec výzdoby vytváří z různých materiálů (dřevin, kostí, parohoviny, rohoviny, perleti, kovů i jiných materiálů) jednotlivě zapuštěných a zaklížených (zalitých u techniky za tepla) do lůžek v dřevěné spodině a následně zarovnaných s povrchem. Většina prvků inkrustace ve dřevě (kostí, rohoviny, parohoviny, perleti a kovů) pak slouží také i jako spodina pro rytinu s následným barevným zapouštěním, barvením, připalováním i řezbou. Někdy jsou jednotlivé prvky zaklíženy i výrazněji nad povrch a slouží pak pro následnou řezbu, nebo jsou plasticky vyřezány předem. Ve dřevě je často inkrustace vytvořena tautováním drátkem, případně kovovými aplikami.

Inkrustace s výplní v kovu (za studena i za tepla) je zdobná technika, při níž se obrazec výzdoby vytváří z jednotlivých prvků různých materiálů (dřevin, kostí, parohoviny, rohoviny, perleti, kovů i jiných materiálů) jednotlivě zapuštěných, upevněných či zatepaných (zalitých u techniky za tepla) do lůžek v kovové spodině.

Tauzie (taušírování, inlay) je inkruštní technika vkládání kovových drátků a předem připravených kovových aplik do drážek a lůžek dekoru v kovové, anebo dřevěné spodině. Do předříznutých (vysekaných) drážek je provedeno zaklepáním mosazného, stříbrného, zlatého, měděného, železného i pakfongového drátku, vzácně i cínového. Zdobení povrchu, kosti kovovými drátky, pásky a tvarovými prvky, zapuštěnými do spodiny a následně zarovnanými. Zdobení povrchu kovu tvrdšího vkládáním drátků, pásků a tvarových aplik z kovu měkčího.

Chebská technika je druhem inkrustace s výplní ve dřevě, při níž se plastický obrazec vytváří zaklížením masivnějších dílků různých dřevin do lůžek ve spodině, buďto různobarevných, nebo po řezbě barvených, mořených, ale výrazně vyčnívajících. Povrch kompozice se pak řezbářsky, plasticky pojednal a místy se zvýraznil, oživil i drobnými prvky z kosti, perleti a kovu. Z Chebska se rozšířila po obou stranách česko-německé hranice.

Rýhování je velmi rozšířený druh prosté inkrustace, zdobného, plastického tvarování povrchu kovu. Provádělo se sekáčem anebo čakanem, přesným a plynulým pohybem. Je charakteristické výrazně zvýšenými okrají reliéfu. Svě výrobky jím zdobili kováři, zámečníci, puškaři, pasíři i rytci.

Rytí je prostá inkrustace, zdobné opracování povrchu, při kterém se odebrává materiál pomocí ostrých rydel. U velkoplošné výzdoby zpravidla navazuje další technika – cizelování.

Cizelování je druhem prosté inkrustace kovu; jemné tvarování povrchu kovových předmětů čakaný; finalizace výzdobného reliéfu, též hlazení a matování.

Ražení je prostá inkrustace, při které se materiál neodebírá. Dynamickým úhodem na ocelový razník se do spodiny měkčího materiálu (kov, dřevo) najednou vyrazí zdobný reliéf čela razníku. Podle tvrdosti kovové spodiny může být prováděno za studena, anebo za tepla. U kovové spodiny zpravidla navazuje další technika – cizelování.

Puncování je prostá inkrustace, při které se materiál neodebírá. Dynamickými úhody na puncnu se do spodiny měkčího materiálu (kov, dřevo) postupně vytváří zdobný motiv. Podle tvrdosti kovové spodiny může být prováděno za studena, anebo za tepla.

Lisování je prostá inkrustace, při které se materiál neodebírá. Statickým tlakem je do povrchu spodiny zatlačen výzdobný motiv, zpravidla prostřednictvím matrice. Podle tvrdosti kovové spodiny může být prováděno za studena, anebo za tepla. Obvykle navazuje další technika – cizelování.

Niello také **tula** je prastará technika inkrustace za tepla, zejména se používá u stříbra, kdy se do vyhloubených lůžek dekoru zamokra zatřela směs stříbra, síry, cínu, olova a boraxu (předtím již spečená a poté rozdrcená) tak, aby kaše převýšila okraj lůžka. Ohřevem se směs spojila, lůžko vyplnila a pevně se s ním difuzně spojila. Po zapilování na povrchu kovu vynikl výzdobný dekor černošedé barvy. Záměnou jedné složky směsi mohla být barva tmavočervená. Touto technikou se zdobily zbraně, šperky, stříbrné předměty, pouzdra kapesních hodinek a jiné výrobky po staletí již ve starém Egyptě, v celé Evropě i v Asii. Pojmenování „tula“ technika získala podle ruského města Tuly, kde se vyráběly a takto zdobily proslulé stříbrné samovary.

Stahování (šťalování) je prostá inkrustace realizovaná leštěním ocílkami. Na historických předmětech zanechávalo charakteristické lesklé otisky, tzv. zrcátka. Zvláště po zlacení v ohni má takto vyleštěný povrch nádherný vzhled. Ocílkami, případně lešticími kameny se dokončovaly všechny lesklé, kovové části historických zbraní. Podle dochovanosti této technologické stopy (viz traseologie) lze často posoudit původnost artefaktu. Otázkou je, zda tuto techniku neřadí spíše mezi technologie finalizace výrobku (obdobně jako patinaci povrchu) než k výzdobě.

Plátování je inkrustace s výplní, kdy je inkruštní kov vbít kladívkem přímo na zdrsňenou spodinu předmětu bez použití prohlubni.

Leptání je prostá inkrustace, technika dekorování na principu rozpouštění kovu chemickou cestou ve vhodném leptadle. Leptání lze dělit na dvě skupiny o názvech: „lept výškový“ (lept z výšky – odleptáno je pozadí dekoru) a „lept hloubkový“ (lept do hloubky – odleptán je přímo dekor).

Smalt/email je inkrustace s výplní, na podkladový kovový materiál je nataven sklovitý povlak.

DALŠÍ VÝZDOBNÉ TECHNIKY VE DŘEVĚ A V KOVU

Holandský štábek (plaménková lišta) je vyroben specifickým druhem hoblování. Technika používaná hojně v renesanci a baroku jako vložená lišta v obrazových rámech, okrajích nábytkových i dveřních výplní. Používala se také na okrajích předpažbí v luxusních pušek a pistolí, někdy i víček penálek. Je to profilově vyhoblovaná lišta, horizontálně a někdy současně vertikálně zvlněná obdoba ornamentálního soustružení a giloše. Používalo se k tomu speciálního ručního hoblíku, jehož profilované želičko kmitalo podle daného modulu horizontálně, někdy i vertikálně.

Intarzie je výhradně truhlářská technika výzdoby dřeva, spočívající v nalepení celých obrazců (figur) z dých stejné tloušťky na povrch nábytku. Na zbraních se téměř nikdy nevyskytuje.

Zapouštěcí vosky jsou tvrdé, barevné směsi vosků, jimiž se zapouštějí rytiny a řezby, pro zvýraznění dekoru výzdoby. Vosky nesmí měknout ani se stírat prstem.

Tmelová technika je zdobná technika dřeva, zejména v renesanci. Do měkkého tmelu se zatlačily drobné úlomky kostí a perleti a po vytvrnutí se povrch zabrousil. Zdobily je jí zbraně, jejich příslušenství, zejména prachovnice i drobný nábytek. Pochází z Číny a do Evropy se rozšířila z Asie.

Marketerie je technika výzdoby povrchu pažby a příslušenství (prachovnice na střelný prach) různými materiály a technikami, jako je inkrustace kostí, rohovinou, parohovinou, slonovinou, perletí, tautie kovy a kovovými aplikami, vykládání kameny a minerály, výzdoba tmelovou technikou, zlacením, výjimečně polychromií.

Ornamentální soustružení je ozdobné, plastické tvarování různých materiálů (především dřeva) při ručním soustružení, používané od 15. do 20. století.

Řezáčství v železe je historický název samostatného řemesla. Řemeslníci zhotovovali plasticky pojednané části zbraní, prachovnic i jiných předmětů, téměř výhradně ze železa. Zdobili je také různými povrchovými úpravami, poněkud zlacením silnější fólií, jejím zatlučením na zdrsňený povrch spodiny.

Tab. 1 Názvy zdobných technik inkrustace prosté (do spodiny se nepřidává materiál)

Inkrustace prostá	
Za tepla	Za studena
	rytí
	cizelování
	stahování
	rýhování
	leptání
ražení	ražení
puncování	puncování
lisování	lisování

Tab. 2 Názvy zdobných technik inkrustace s výplní (do spodiny se přidává materiál)

Inkrustace s výplní	
Za tepla	Za studena
vylévání drážky v dřevěné spodině kovem	plátování kovem
zatavení kovu do drážky v kovové spodině	tauzie
zlacení v ohni	chebská technika
smalt/email	holandský štábek
niello	tmelová technika
	intarzie

POZNÁMKY

- ¹ Srov. Pokorný K., Matoušek J. *Mistři uměleckých řemesel*, BB/art, Praha, 2014, s. 218.
- ² Srov. Pokorný K., Matoušek J. *Mistři uměleckých řemesel*, BB/art, Praha, 2014, s. 158 a dále.
- ³ Více dostupné z: <http://noze.szm.sk/pastierske.html>
- ⁴ Srov. Pokorný K., Matoušek J. *Mistři uměleckých řemesel*, BB/art, Praha, 2014, s. 160.
- ⁵ Srov. Kolektiv. *Konzervování a restaurování kovů*, Technické muzeum v Brně, 2011, s. 489.
- ⁶ Stambolov T. *The Corrosion and Conservation of Metallic Antiquities and Works of Arts*, Amsterdam, CFL, 1985.
- ⁷ Srov. *Památkový postup Uměleckořemeslné techniky*, Technické muzeum v Brně, 2022, s. 39–41.
- ⁸ Srov. Pokorný K., Matoušek J. *Mistři uměleckých řemesel*, BB/art, Praha 2014, s. 160.

LITERATURA

- BÁRTA, P. Inkustace kovové spodiny jiným kovem za horka jako nově identifikovaná výzdobná technika historických artefaktů evropského kulturního dědictví. In: *Fórum pro konzervátory-restaurátory*, 2022 / Vol. XII / No. 1. ISBN 978-80-210-5628-2.
- BROŽEK, P. – SYKA, J. *Platněřství*. Grada Publishing, Praha, 2021. ISBN 978-80-174-0528-1.
- Kolektiv. *Konzervování a restaurování kovů*. Technické muzeum v Brně, 2011. ISBN 978-80-86413-70-9.
- Kolektiv: *Památkový postup Uměleckořemeslné techniky zlatnictví*, Technické muzeum v Brně, 2022.
- LÁTKA, M. *Bačovské nože*. [on-line]. Dostupné z: <http://noze.szm.sk/pastierske.html>
- MATOUŠEK, J. Příspěvek na semináři Záludnosti konzervování-restaurování historických zbraní a zbroje, Muzeu policie ČR, 25. 11. 2019. Zpráva o semináři dostupná z: <https://www.cz-museums.cz/news/amg/workshopy/48964-zaludnosti-konzervovani-restaurovani-historickykh-zbrani-a-zbroji>
- POKORNÝ, K. – MATOUŠEK, J. *Mistři uměleckých řemesel*, BB/art, Praha, 2014. ISBN 978-80-7461-457-6.
- Stambolov T. *The Corrosion and Conservation of Metallic Antiquities and Works of Arts*, Amsterdam, CFL, 1985. OCLC 984066612.
- WOLTERS J. Tauschierung. In: *Lexikon des Mittelalters VIII. Stadt (Byzantinisches Reich) bis Werl*. München, 2002.

Poznámka editorky časopisu *Fórum pro konzervátory-restaurátory*:

Příspěvek Bohumila Planky k „Názvosloví inkrustačních technik“ publikujeme z důvodu rozšíření diskuze ke sjednocování terminologie řemeslných a konzervátorských technik a postupů. Řada definic dílčích pojmů a výrazů z této oblasti není obecně jednotná ani v cizích jazycích. I když se zástupci redakční rady časopisu *Fórum pro konzervátory-restaurátory* plně neztotožňují s předkládaným výkladem některých termínů (například otázkou je, zda není matoucí zavádět termín „inkrustace prostá“ a řadit pod něj i techniky jako cizelování a rytí) plně podporují otevřenou diskusi a podnětné návrhy. V této souvislosti bych ráda poukázala na to, že přehled základních výrobních a výzdobných technik uměleckého řemesla zlatnictví (včetně inkrustace) je rovněž obsahem památkového postupu „Uměleckořemeslné techniky zlatnictví“, zpracovaného v rámci výzkumného projektu Technického muzea v Brně, podpořeného z programu NAKI II MK ČR v období 2020–2022 a dále i vydaného slovníku „O zlatnictví“ autora Andreje Šumbery. Památkový postup je volně ke stažení na webových stránkách Metodického centra konzervace TMB https://mck.technicalmuseum.cz/wp-content/uploads/2023/02/Pamatkovy_postup_Umleckoremesln_e_techniky_zlatnictvi_TMB.pdf a o nové knize najdete více v samostatné části časopisu *Fórum pro konzervátory-restaurátory*.

Alena Selucká